

Katedra i Klinika Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
20-081 Lublin, ul. Staszica 16, ☎ i fax:(0-81)532 18 54
Kierownik Katedry:
Dr hab. med. Adam Nogalski prof. nadzw.
e-mail:chirurgiaurazowalublin@tlen.pl

Lublin 11 marca 2018r.

**Dr hab. Adam Nogalski prof. nadzw.
Kierownik Katedry i Kliniki
Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie**

Ocena rozprawy doktorskiej mgr Doroty Lasoty pt. „Wpływ alkoholu etylowego na ciężkość obrażeń ofiar wypadków komunikacyjnych.”

Zgodnie z uchwałą nr 136/2015 Rady Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z października 2015r. wyznaczony do zrecenzowania rozprawy doktorskiej autorstwa mgr Doroty Lasoty napisanej pod opieką Prof. dr hab. n. med. Dąmąry Mirowskiej - Guzel i dr n. med. Dariusza Kossona jako promotora pomocniczego, przedstawiam moją opinię.

Szczególne miejsce wśród przyczyn urazów zajmują obecnie wypadki komunikacyjne, których liczba i tragiczne skutki zwiększają się nieproporcjonalnie w porównaniu do innych przyczyn urazów. Ostatnie dane szacunkowe publikowane przez WHO, w raporcie dotyczącym problemu wypadków drogowych na Świecie określają, że obecnie na skutek urazów odniesionych w wypadkach komunikacyjnych ginie rocznie ok. 1.2 mln. ludzi czyli średnio 3300 osób dziennie. Ponadto w wyniku wypadków ok. 50 mln. osób rocznie zostaje rannych, a większości z nich wymaga długotrwałego i kosztownego leczenia. Wskaźnik śmiertelności w wyniku wypadków komunikacyjnych wynosi średnio 19.0 na 100 tysięcy populacji co powoduje, że następstwa samych tylko wypadków komunikacyjnych znajdują się na 7 miejscu jako przyczyna zgonów w populacji ludzi. Ze względu na to, że wypadki drogowe są zdarzeniami rozproszonymi w miejscu i czasie, tragedie kryjące się za tymi liczbami, przyciągają mniejszą uwagę społeczeństwa w porównaniu ze znacznie rzadszymi, ale spektakularnymi wydarzeniami jakimi są np. katastrofy lotnicze lub konflikty zbrojne. Niestety bardzo często przyczyną wypadków komunikacyjnych jest wpływ alkoholu etylowego pod którym znajdują się sprawcy lub ofiary tych zdarzeń. Nie jest to zjawisko odnotowywane

wylącznie w naszym kraju, jednak znajdujemy się nadal w niechlubnej czołówce europejskiej i światowej. Dlatego tak cenne są opracowania naukowe jak przedstawiona do mojej oceny rozprawa autorstwa mgr Doroty Lasoty, które przez dogłębną analizę naukową i prezentację faktów wynikających z wyników badań dają szansę na wytyczenie kierunków działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce. Takim właśnie opracowaniem jest dysertacja doktorska mgr Doroty Lasoty.

Przedmiotem rozprawy doktorskiej mgr Doroty Lasoty jest ocena wpływu alkoholu etylowego na ciężkość obrażeń ofiar wypadków komunikacyjnych z terenu aglomeracji Warszawskiej w latach 2009 - 2013.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska mgr Doroty Lasoty ma układ typowy dla tego typu opracowań. Rozprawa liczy 150 strony i podzielona jest na 11 części: Rozpoczyna ją wykaz skrótów użytych w pracy następnie, wstęp, cel pracy, material i metody, wyniki badań, dyskusja, wnioski, bibliografia w postaci 128 pozycji piśmiennictwa, streszczenie w języku polskim i angielskim, spis tabel i rycin. W pracy doktorantka zamieściła 53 tabele, 33 ryciny.

W pierwszej części pracy zatytułowanej „**Wstęp**”, liczącej 10 stron tekstu Autorka przedstawia, w trzech poprawnie napisanych podrozdziałach, zagadnienia dotyczące charakterystyki urazów historii powstawania skal oceniających ciężkość urazu ze szczególnym uwzględnieniem wpływu alkoholu etylowego jako czynnika będącego przyczyną urazów jak i jego potencjalnych właściwości modyfikujących ostateczny wynik leczenia. Poszczególne zagadnienia Autorka opisuje w sposób zwięzły, a za razem dokładny i interesujący dla czytelnika. Wykazuje Ona także dobrą znajomość piśmiennictwa naukowego z zakresu omawianej problematyki.

W kolejnej 2 części zatytułowanej „**Cel pracy**” mgr Dorota Lasota przedstawiła dwa zasadnicze, ogólne cele pracy: 1. Ocena stanu trzeźwości śmiertelnych ofiar wypadków komunikacyjnych i skali tego zjawiska w poszczególnych grupach użytkowników dróg. 2. Ocena zależności między stanem trzeźwości, a ciężkością obrażeń, wyrażoną wynikami w skalach oceny ciężkości urazu u śmiertelnych ofiar wypadków komunikacyjnych.

Uważam, że cennym uzupełnieniem tej części pracy byłoby przedstawienie kilku celów szczegółowych, które porządkowałyby poszczególne etapy prowadzonych badań i bardziej korespondowały z wnioskami z tej pracy, które sformułowane zostały w postaci 5 rozbudowanych stwierdzeń. Znacznie poprawiło by to czytelność pracy i ułatwiło śledzenie toku badań przez czytelnika.

W rozdziale 3 „Material i metody” mgr Dorota Lasota przedstawia material i metodykę badań, w której na 10 stronach szczegółowo i precyzyjnie opisuje, poszczególne etapy badań i wybrane skale oceny ciężkości urazu stosowane w dalszych częściach pracy. Rozdział ten kończy przedstawienie metod analizy statystycznej wykorzystywanych do obiektywizacji uzyskanych wyników. W tej części pracy wątpliwości budzi brak precyzyjnych kryteriów włączenia i wyłączenia do analizowanej grupy ofiar wypadków komunikacyjnych zwłaszcza, że na różnych etapach badania były to grupy odmienne. Częściowo odpowiedź na te pytania pojawia się w wynikach badań przy charakterystyce bazy docelowej (str. 53) jednak nadal pozostaje pytanie dlaczego z docelowej bazy danych wyeliminowano 4 osoby w wieku poniżej 18 roku życia (pieszych ofiar śmiertelnych wypadków komunikacyjnych)?

Kolejny rozdział 4 stanowi „Wyniki badań” w którym na 68 stronach mgr Dorota Lasota konsekwentnie analizuje złożone zależności wybranych zmiennych bogato ilustrując wyniki bardzo dobrze opracowanymi graficznie rycinami oraz opisując najważniejsze dane wynikające z zestawień tabelarycznych. Na podkreślenie w tej części pracy zasługuje systematyczność i czytelność prezentowanych danych, co ułatwia czytelnikowi śledzenie toku myślowego Autorki, co przy tak dużej liczbie informacji nie jest sprawą łatwą.

Kolejną część pracy doktorskiej mgr Teresy Branickiej stanowi liczący 9 stron rozdział 5 zatytułowany „Dyskusja”, w którym doktorantka w dojrzały sposób analizuje wyniki badań własnych na tle aktualnego piśmiennictwa naukowego dobranego właściwie do omawianych tematów. W dyskusji doktorantka wykazuje się dogłębną znajomością analizowanych tematów, która pozwala Jej na naświetlenie omawianych problemów w sposób bardzo wszechstronny i odpowiadający najnowszemu stanowi wiedzy, a przy tym przystępny i interesujący.

Na zakończenie doktorantka formuluje 5 bardzo ważnych i praktycznych „Wniosków” końcowych, które w sposób logiczny wypływają ze zrealizowanych i dobrze udokumentowanych badań.

Materialy źródłowe przedstawione w rozdziale 7. „Piśmiennictwo” obejmują 128 odpowiednio dobranych i aktualnych pozycji z literatury krajowej zagranicznej, przedstawionych w kolejności cytowania, w zdecydowanej większości anglojęzycznej.

Kolejne rozdziały dysertacji stanowią „Streszczenie” i „Summary” w języku polskim i angielskim, które zawierają wszystkie niezbędne informacje dotyczące całości pracy.

Należy podkreślić, że cała dysertacja napisana jest w bardzo przejrzysty sposób, wzbogacona czytelnymi rycinami, tabelami. Została także starannie edytowana.

Z obowiązku recenzenta pragnę podkreślić kilka uwag krytycznych, które jednak nie umniejszają wartości tej pracy:

- brak celów szczegółowych, które porządkowały by poszczególne etapy prowadzonych badań i bardziej korespondowały z wnioskami z pracy.

- brak precyzyjnych kryteriów włączenia i wyłączenia do analizowanej grupy ofiar wypadków komunikacyjnych zwłaszcza, że na różnych etapach badania były to grupy odmienne. Częściowo odpowiedź na te pytania pojawia się w wynikach badań przy charakterystyce bazy docelowej (str. 53) jednak nadal pozostaje pytanie dlaczego z docelowej bazy danych wyeliminowano 4 osoby w wieku poniżej 18 roku życia (pieszych ofiar śmiertelnych wypadków komunikacyjnych)?

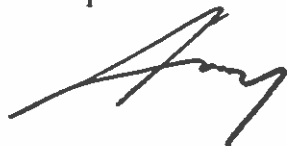
Przytoczone powyżej uchybienia mają jednak drugorzędne znaczenie i nie zmieniają mojej pozytywnej oceny rozprawy jako całości.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że rozprawa doktorska mgr Doroty Lasoty jest oryginalnym rozwiązaniem problemu naukowego opartym na własnym doświadczeniu i pracy badawczej oraz wykazuje dogłębną wiedzę teoretyczną Autorki z zakresie analizowanego problemu badawczego jak również potwierdza Jej umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej i wyciągania prawidłowych wniosków z uzyskanych wyników badań.

Biorąc powyższe pod uwagę sądzę, że wartość naukowa pracy „Wpływ alkoholu etylowego na ciężkość obrażeń ofiar wypadków komunikacyjnych.” autorstwa mgr Doroty Lasoty jest niewątpliwa i spełnia kryteria przedstawione w art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki i § 6.3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 15 października 2015r.

Mam zatem zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie mgr Doroty Lasoty do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. Adam Nogalski
prof. nadzw.

Kierownik Katedry i Kliniki
Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie